

DE LANDBOUWER

Maandblad voor Buitenlieden

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor zes maanden: 35 Centiemen

REDACTIE EN ADMINISTRATIE
GARENPLAATS, GENT.
Ongeteekende brieven worden niet opgenomen

AANKONDIGINGEN:
Prijs volgens Tarief, voorop betaalbaar

De Daensisten Gewurgd

Consummatum est! De aanhangers der Christene Volkspartij met M. Daens als chef, zijn zondag namiddag uit den Belgischen Volksfoperson d'gebanen.

Wij hadden het voorspeld. De volksfoppers kunnen in hun midden geene lieden dulden die de rijken de waarheid dierven zeggen en aantoonen dat die kerels den godsdienst alleen aanwenden als een middel om de armen onder den hiel te houden.

Niet dat de Daensisten niet verdedigd zijn geworden tegenover de schijnheilige miljoen-naires die hen den oorlog verklaarden.

M. Carton de Wiart (Kamerlid, Brussel) spoorde de vergadering aan tot verdraagzaamheid. (Verdraagzaamheid bij de papen, M. Carton de Wiart is naïef. Red.)

Een buitensporig woord is onvermijdelijk in een partij die eene voorwaart vormt. (Toej.)

De behouders zijn daar niet vrij van. Welnu, komt hunne Federatie bijeen, om diegenen uit te drijven die te ver gingen? Neen! (Toej.)

Er is een man die al onze verzoenende voorstellen verwierp, die nooit van ons gewild heeft en de telegrammen in zijn zak stak die wij hem zonden. (Hou! Hou!)

Moet het ons doel zijn M. Woeste te winnen of de belgische democratie? (Toej.)

Heden vraagt men ons de uitsluiting van M. Planquart. Morgen is de beurt aan andere, dat willen wij niet. (Toej.)

M. Kerkhofs, Kamerlid, Brussel. — Men moet niet altijd de democratie laken aan wie een woord ontsnapt, maar ook de behouders, die ons als nulliteiten beschouwen. (Bravo.)

Meent gij dat gij de Christene Volkspartij zult doen verdwijnen, door te beslissen dat zij niet meer bestaat? Elke maatregel die de menschen verdeelt die dezelfde godsdienstige opinie hebben en gelijk denken over de maatschappelijke vraagstukken moet verneden worden.

Opgepast, wanneer wij nog bij het volk gaan zal men ons antwoorden, dat wij in eene omstandigheid, waarin wij ons mannelijk moesten toonen, het hoofd gebukt hebben.

En het volk zal zich van ons afskeuren. (Toej.)

M. Thibaut, advocaat. — In naam der democratische groepen van Charleroi, zegt dat de werklieden niets van die voorstellen begrijpen.

Gij moet de beslissing uit stellen, willen wij niet gebrandmerkt worden met den stempel der schande. (Bravos.)

Daags voor de kiezingen, is het ongehoord aldus het schouwspel onzer verdeeldheid openbaar te maken.

De spreker vraagt dat het bureel van den Volksfoppersbond de kwestie zou verdagen en verzoenende voorstellen doen tegenover de Christene Volkspartij.

De Voorzitter protesteert tegen het gezegde van M. Thibaut, als zouden de werklieden de zaak niet kennen.

M. Thibaut. — Ik vraag het woord!

De Voorzitter. — Gij krijgt het niet.

Een hevige woordentwist ontstaat tusschen deze twee.

M. Daens, volksvertegenwoordiger. — Indien het bureel ons verklaard had dat men terzelfvertijd geen deel maken kan van den Belgisch. Volksfoppersbond en de Christene Volkspartij dan zou ik het voorstel begrijpen. Maar indien de kwestie aldus gesteld wordt, dan vraag ik dat geen enkel lid van den Bond nog deel mag maken van de Behoudende Katholieke kringen. (Langd. toej.)

De te veegetedenen van de voorstellen van het bureel zijn beleedigend voor ons. Zij rooven de eer van ons die niet gehoord zijn geworden.

Ik be reur dat de voorzitter gezegd heeft stukken tegen ons te bezitten waarvan hij geen gebruik wil maken.

Ik ook bezit stukken en ik ga er gebruik van maken, er kome van wat er wil. (Geweldige onderbrekingen.)

De voor i ter doet een beroep op de be-recht enheid van M. Daens.

M. Daens. — Men zegt dat wij de geestelijke overheid niet eerbiedigen.

Luistert: Te Aalst heeft een priester van op den stoel der waarheid gepredikt dat de christene democraten opstandelingen en verraders waren

Verwondert het U dan dat er ons ook een bit-sig woord ontsnapt?

Wij zijn hevig in onze polemiek, maar herin-nert u het laatste artikel van De Denderbode, waarin men mij beschuldigt een bewonderaar te zijn van Luther, van die smerlap die zich verhing na tot op den bodem den beker van alle onreine genoevens te hebben geleedigd. (Hoe! Hoe!)

Dit artikel is eene eerloosheid en ik zal zeg-gen wie het schreef.

Verschillige stemmen. — Neen, neen, zeg het niet.

M. Daens. — Dit artikel werd geschreven door den bestuurder van den antisocialistischen Bond van Aalst. (Bedriegen wij ons niet dan is die bestuurder niemand anders dan M. Ponnet, pastoor te Aalst, dus een collega van M. Daens, een priester zooals hij. Red.)

Wij willen den vrede, maar op eervolle wijze. Wilt gij dien vrede niet, dan zullen wij in het strijdperk treden en u tegen wil en dank tot den vrede dwingen. (Toej.)

De Voorzitter. — De polemiek van De Den-dervode is schandelijk, maar nu wil ik mij ook bezig houden met de artikelen van Het Land van Aalst.

Van verscheidene zijden. — Neen, neen.

De Voorzitter. — De bisschop van Gent heeft de polemiek der daensistische bladen ge-laakt.

M. Daens wil onderbreken.

De Voorzitter. — Gij zult niet onderbreken; overigens ik ben het niet die spreekt, 't is de bisschop van Gent, die gij reeds lang had moe-ten gehoorzamen. (Bravos; smijt hem aan de deur.)

M. Daens weet overigens waarom hij naar Rome is geroepen.

M. Daens. — Gij weet wel dat dit dingen zijn die ik niet mag bespreken.

De Voorzitter. — In het Land van Aalst zijt gij zoover gegaan, u bij Christus te vergelij-ken.

Dit toont dat het woord schijnheiligheid in onze dagorde gebezigd, niet te sterk is.

De voorzitter gaat voort het proces te maken der bladen van de Christene Volkspartij en die-genen die ze opstellen.

Wij willen de verwaalden terug brengen door hen te verplichten zich te onderwer-pen.

Degenen, die gedwaald hebben, zullen zich vergrooten in de openbare opinie, door open-lijk en eerlijk hunne dwaling te erkennen. (Toej.)

De terechtstelling

M. de Ponthiere voertnog het woord, waarna de voorzitter aankondigt dat er nog 12 sprekers ingeschreven zijn. Het is echter 5 ure en er is overeengekomen op dit uur te stemmen.

Hij kondigt aan dat het bureel de verdaging nietaanvaardt en eenestemming van vrouwen eischt, door de aanneming zijner dagorde.

M. Benkin dringt aan op de verdaging tot binnen veertien dagen. (Ja! ja!)

De Voorzitter. — Indien de verdaging ge-stemd wordt, trek ik mij terug.

Binnen de veertien dagen zult gij niets meer weten dan nu.

Talrijke stemmen: De verdaging! De ver-daging!

M. M. Leon Mabille. — Dringt op zijne beurt aan op de verdaging; de onthullin-gen alhier gedaan, kunnen de gedachten wij-zigen.

De Voorzitter wil niets hooren. Indien gij de verdaging stemt, ga ik er van door. Ik leg de verdaging in stemming.

Geroep: Niet stem ne! Laat erons van door-gaan!

De naamafroeping wordt gedaan te midden der grootste verwarring.

Geroep: Er is geene controol! Ze schamotee-ren de stemming. Laat ons vertrekken.

De stemming geeft 41 voor en 103 tegen de verdaging.

De dagorde wordt in stemming gelegd te mid-den der menigvuldige protestatiën.

De Daensisten verlaten de zaal.

De dagorde wordt aangenomen met 108 stem-men tegen 3. De mannen der Christene Volks-partij zijn u tengewalt.

Geroep: Leve de voorzitter!

Deze kreet zegt alles. De slaven roepen: Leve onze meester

De socialisten sluiten hunne congressen met den kreet: Leve het socialisme!

(Vertaald naar het klerikaal blad Le XXe Siècle.)

De propaganda van M. Daens is koren op onzen molen en zijne verbanning is de beste aller propagandamiddelen.

De bevolking zal niet laten te zeggen: voor eenmaal dat een priester rechtzinnig onze ver-dediging neemt en het evangelie naar de letter opvat, wordt hij door de hogere geeste-lijkheid op bevel der ikzuchtige rijken vervolgd gelasterd, stoffelijk en zedelijk vermoord.

Wie daar het meest zal onder lijden, zijn de vervolgers van M. Daens zelve; de Werklieden Partij zal er bij winnen.

Er zijn dooden die gevaarlijker zijn dan tijdens hun leven. M. Daens verbannen, ge-muilband, vervolgd, zal op de sprekendste wijze aantoonen, dat de godsdienst in dienst is van het kapitalisme en de werklieden buiten alle godsdiensten heil moeten zoeken in de organisatie hunner klasse, in de eendracht en in de solidariteit.

Leve het Socialisme.

De kiezing van Borgworm (Waremmes) is eene schitterende overwinning voor de belgische Werkliedenpartij, voor het socialisme.

Wij gaan 5000 stemmen vooruit, de burger-partijen verliezen er 4300 — de liberalen 3300, de katholieken 1000; — hetgeen bewijst dat wij nog vele, zoo niet al de nieuwe kiezers gewon-nen hebben.

Over dergelijke uitslagen valt niet te twisten, het is een schitterende triomf voor het socia-lisme, eene verpletterende neerlaag voor onze tegenstrevers.

Sedert een paar jaren ondergaat de Werk-liedenpartij aanvallen van allen aard en zonder voorgaande.

Niets is de burgerpers te laag of te gemeen ge-weest.

De gekendste socialisten zijn belasterd, be-logen geworden, door de moddergesleurd; onze instellingen werden bestookt, onze beginselen verleugend, de verraders onzer partij werden in de wolken geheven en de eenige ware, goede socialisten geheeten.

En al die leugens, al die laster werd ver-spreid door honderde vuilbladen, brochuren, kosteloos verspreid op honderd duizenden exemplaren.

En wat baat het? Minder dan niets, want de socialisten behouden niet alleen hunne posi-tie, maar zij gaan met reuzenschreden vooruit en drijven hunne tegenstrevers achteruit.

Hoe verheugend dit verschijnsel nu ook is, moet het niemand verwonderen.

Wat doen onze vijanden?

Zij willen door laster en leugen aantoonen dat wij slecht zijn. Zijn er eenige goedgebouwde sukkelaars die zich daaraan laten beetnemen, bij de groote massa drupt er dat af gelijk water van een regenmantel.

Immers, wat onze tegenstrevers moeten be-wijzen is niet dat wij slecht zijn, maar dat zij goed zijn.

De klerikalen beschikken over de regering, bijna over al de provinciale- en over talrijke gemeenteraden.

Daardoor zelve hebben zij eene onschatbare macht in handen, want zij beschikken over geld bij miljoenen, over plaatsen en gunsten bij duizenden, over onderwijs en kerk, over leger en politie; zij kunnen dus invloed uitoefenen op elk gebied, in elk domein van het menscheijk leven.

Zijn de liberalen minder als politieke partij, zij deelen met het klerikalisme de macht als bezittende klasse, die handel drijft en over de nijverheid beschikt en daardoor meester is over het lot en het leven van duizende menschen.

Welnu, deze beide partijen hebben niet te schelden op ons, zij hebben te toonen dat zij goed zijn en de grieven van boer en werkmán willen doen verdwijnen. En dat doen zij juist niet.

Is het liberalisme min vrijheidshatend, meer genegen aan het onderwijs dan is het dikwijls maar in woorden en in elk geval is zijn pro-gramma niet duidelijk en stout genoeg om de

massa te begeisteren, niet i grijpend ge oeg om wezenlijk iets te verbeteren.

Het groot aantal liberale stemmen door ons gewonnen bewijst dat de massa genoeg heeft van al die beloften, van al die halfslachtigheid. De toestanden zijn op een punt gekomen, dat er klare, duidelijke oplossingen zijn moeten.

Het programma der liberalen — voor zooveel zij een programma hebben — voldoet aan die voorwaarden niet.

Het klerikalisme belooft niet alleen niets goed, maar het stapelde misdaad op misdaad.

In 't onderwijs pleegde het aans'agen op het geweten; door zijne inkomende rechten, aansla-gen op de maag, door 't meervoudig stemrecht spuwde het de werkende klasse in 't gezicht.

De magere arbeidswetten bleven onuitge-voerd en Cartouche en C^e mag vrij de werkende klasse blijven bestelen, trots arbeidsinspecteurs en Kamerondervragingen.

Hoe wil men dan dat het socialisme niet vooruitga trots al de leugens en den laster zijner vijanden?

Wordt het niet gedragen op de vleugelen der noodwendigheid, gestuwd door de edele zucht naar vrijmaking en welstand?

De burgerklasse heeft deze klimmende be-hoeft niet weten te voldoen, hare eigene be-loften heeft zij niet vervuld, hare beginselen heeft zij verloochend; als alleenregerende klasse is de rol der bourgeoisie uit; deze der werkende klasse vergroot van dag tot dag.

De kiezing van Borgworm heeft eene bijzon-dere betekenis in den zin dat de politiek der beschermende rechten op graan en vee, waar-van wijlen M. Cartuyvels den sterksten voor-stander was, geklopt is.

De renteneters verliezen het tegen de brood-eters.

Komende na de betooging van den 15 oogst, is de kiezing van Borgworm de veroordeeling van ons schandelijk militair regime en zijn er 6500 stemmen voor de gewapende natie, er zijn er 13,000 tegen de plaatsvervanging en voor den persoonlijken dienstplicht.

Geheel de politiek der regering komt overi-gens geslagen uit dezen strijd, want was de anti-kerklike meerderheid — liberalen en so-cialisten — slechts 600 stemmen in 1894, zij bedraagt thans 3400 stemmen.

Wat zullen de liberalen nu doen in de ballo-teering?

Wij weten het niet, maar de papen doen trilmeeeren is van hunne partij zelfmoorden, wat er nog van overblijft.

Iets is zeker: voor ons socialisten is de groote uitslag verkregen, wij gaan vooruit, wij vliegen vooruit.

En wat onze lezers en tegenstrevers niet mo-gen vergeten is, dat onze 5000 stemmen winst in meerderheid kiezers zijn met eene stem, het verkeerde onzer tegenstrevers, bij wie eenstem maar het derde of de helft is van een man en de wezenlijke macht van hun leger hun stem-mental is gedeeld door twee en drie.

Een driedubbele hourah voor de kiezing van zondag.

KIEZING 1898

Binnen een 8 tal dagen zullen propagan-disten met de kiezerslijsten naar de dorpen komen, om met de kiezers te zien of zij op de kiezerslijsten aangeteekend zijn en hunne reclamen op te maken.

Voorloopig raden wij onze vrienden en de kiezers van den buiten aan, op het Gemeen-tehuis te gaan zien of zij op de lijsten staan, en eene voorloopige reclame aan de gemeen-te in te dienen.

Katholieke werklieden, luistert!

Er is geen blad in België dat nijdiger de christene democraten bestrijdt dan Le Courrier de Bruxelles, het organ van het aartsbisdom van Mechelen, Woeste en C^e, kortom van al de ergste reactionnaire chefs der klerikale partij in België.

Niet alleen kan Le Courrier de Daensisten niet lijden, maar zelfs de zoogenaamde christene

democraten, die gedwee onder den paraplu marcheerden loopen hem in den weg.

Het oordeel van dat blad in de kiezing van Borgworm is dan ook van een zeker gewicht.

Le Courrier de Bruxelles doet een oproep aan de liberalen om zich bij de klerikalen aan te sluiten en anderzijds tracht hij zijne eigene partijgenooten te overhalen tot toegevingen aan de liberalen in de volgende bewoordingen:

Zonder eenige toegaving aan de dwaling, welke wij niet opgehouden hebben te verwerpen en te bestrijden, meenen wij dat het mogelijk is, met een doel van maatschappelijke verdediging, tot eere verstandhouding te komen met de mannen welke deze dwaling heeft kunnen verleiden of wellicht nog verleiden.

In plaats van afsluitingen tegen hen op te richten, zoeken wij hen tot ons te trekken; trachten wij, zonder van een enkel principe af te zien, hun de toegevingen te doen, door de politiek opgelegd en dit zal, ongetwijfeld, voor velen onder hen de eerste stap zijn van een meer volledige terugkeer tot de waarheid.

Dus terwijl de katholieke werklieden, die eenige democratische neigingen vertoonen, hardnekkig bekampt worden, geeft men pollehandjes aan de rijke liberalen om samen met de papen de werkende klasse onder den hiel te houden.

De katholieke werklieden mogen geen socialistischen werkmans bezien op straffe van doodzonde, maar de rijke papen mogen oproepen doen aan de liberalen om te samen het reactionnaire bewind staande te houden, aan de liberalen die ze vroeger afschilderden als de ergste vijanden der kerk en die ze tot op heden de vaders heeten van het socialisme.

Zij schijnen liever de rijke vaders te zien dan de arme zonen.

Zijn de katholieke werklieden dan toch ziende blind en hoorende doof?

Het zal nu te zien zijn, in hoeverre die volkshatende oproep zondag door de liberalen zal worden beantwoord.

Om het klassenbewustzijn der arbeiders op te wekken hebben deze feiten hunne nuttige zijde. Wij meenen zelfs dat vele rechtzinnige liberalen en ook wel eenige katholieken iets moeten gevoelen dat op braken gelijk.

TER OVERWEGING aan de KATHOLIEKE WERKLIEDEN

Onder dien titel geeft het Land van Aalst een artikel, hetwelk getuigt dat het geschreven is, door een rechtzinnige geloovige. Dat alle katholieke werklieden het oprecht overdenken. Aan deze van Borgworm (Waremmen) die zondag moeten stemmen in de balloteering vragen wij het te lezen en met aandacht te overlezen.

Ziehier het artikel van M. P. Daens.

Al wie rechtzinnig en aandachtig zijn Onze-Vader bidt, zal Christene Demokraat worden... Onze-Vader, de broederlijkheid; Ons dagelijksch brood; den Evenmenschen broodrooven, omdat hij geen slaaf in zijn ziel wil zijn... brrr. Neen, neen! ik zal liever medelopen om aan elk, die van goeden wil is, zijn dagelijksch Brood te vers hantien. Gelijk wij vergeven onze schuldenaren... Niet bijtend zijn, niet haatdragend; het

ongelijk vergeven. Verlos ons van den kwade... Het Socialismus bestrijden, niet door haat en geweld, door verachting, neen, neen, door de Christene Liefde. Amor vincit, dat staat t' Aalst in St-Martenskerk... Amor vincit; de liefde overwint; — Christene Demokraten moeten wij hebben in de Kamers; Christene Demokraten;... 36 Socialisten Verteenwoordigen er t' Werkvolk uit de Walen; 36 Socialisten!!! En t' arbeidende Volk uit de Vlaanderen, de Boeren, de klein Burgers, de Werklieden, hoeveel waren vertegenwoordigers hebben zij er?... Is er ooit iemand die in de kamers voor t' Werkvolk gesproken heeft gelijk Pastoor Daens?...

Dat men antwoorde: Is hij de aanvoerder niet der ware Demokraten?... De mannen der oude Geldmacht roepen: Priester Daens moet daar weg. Er hangen onweerswolken over t' hoofd der Christene Demokraten... Een lange joodsche samenzweering heeft tegen t' Christene werkvolk bedriegputten en valstricken gelegd. Gaat de vervolging nog heviger losbersten?... Demokraten, de rangen dichter ineens gesloten, één woord gesproken! Het zijn de laatste wanhopige pogingen der geldmacht die haar alleen eerschijning ziet verdwijnen. — Het is aan de vervolging, lieve menschen, dat ge de ware Democratie kunt erkennen.

De Geldmacht was hier 60 jaren lang uitsluitelijk meester; in de salons werd alles geschikt en beslist; in de rijke salons... 'ne Mensch staat moeilijk zijn macht af... Zij allen die in de salons de meesterschap uitvoerden, zij houden aan die macht... Och, zelfs roepen zij godsdienstige belangen in, om hun eigen te verblinden... Die door de Geldmacht geloofd en geprezen, gesaluerd en gestreeld, beloofd en gedwongen worden, dat zijn geen manhaftige, geen werkdaadige Demokraten. Die ons nu vervolgen en lasteren, zijn dezelfde kopstukken die in 1893 aan de Bisschoppen schreven en die het deden drukken: Wee uwe Seminarieën als het kweekscholen worden van Demokrateën... Wij zullen d'Universiteit van Leuven laten vallen, indien de Democratie niet vervolg wordt... God de Zoon, op de Wereld komende om t' Volk te Verlossen uit de Slavernij, werd vervolgd tot ter dood; en als kranke zondige menschen met een groot Volkswerk belast zijn, hoe zouden zij niet vervolgd worden?... Dat de schobbejakken wederom ons woorden vervalschen, wij vreezen niet; wij strijden voor het goede recht, wij zijn aan God en Volk gehecht, we vreezen niet te herhalen wat wij over 3 weken schreven, waarin ons vijanden eene beleediging hebben gevonden tegen Z. H. den Bisschop... Het bitterste lijd van den Verlosser was in t' Hofken van Oliveten, als hij om zoo te zeggen verlaten was van zijnen Hemelschen Vader en voor den opperpriester Caïphas, alwaar Hij, valschehijk beschuldigd, d'handen op den rug gebonden en in zijn wezen geslagen werd door de beulsknechten. In dit lijd voor den Hemelschen Vader en voor Caïphas zullen alle Christene Volkswerken hun paart en deel hebben... Dit hebben wij geschreven en dit herhalen wij, omdat het de rechtvaardige waarheid is... Dat de lauwhertigen en de wankelbaren maar uit de rangen gaan... Ze zouden den gang belemmeren... De Christene Demokraten van Vlaanderen blijven sterk vereenigd; hunne Gedachten heerschen reeds in d' herten; ze zullen heerschen in de Kamers en in de Besturen, tot heil van Kerk en van Staat. P. DAENS.

Een plotselinge donderslag tijdens een prachtig weder, zou geene grootere verslagenheid veroorzaken, als deze laatste woorden in deze werkersfamilie.

Den vader ontviel de pijp aan den mond, der moeder het strijkijzer aan de handen en Roosje eenen kreet aan den boezem. Faab was den eenige toehoorder die kalm bleef. Waarschijnlijk had zijn broeder hem reeds te voren zijn voornemen medegedeeld.

Niet alleenlijk was Steven altijd een toonbeeld van kinderlijk een broederlijke deugden geweest, maar in het dorp achtte men hem als een braaf jongeling, op de hoeve als een eerlijk werkmans en bij de vrienden en gezellen als een vredelievend karakter.

Zijne onverwachte afbreuk met de denkbeelden waarin hij opgevoed werd, om de jongere begrippen aan te hangen, zou ten eerste opgemerkt worden. Dergelijk feit was eene gansche gebeurtenis op den buiten, een voorval dat invloed zou uitoefenen, want de dorpelingen nemen graag hun richtsnoer van de uitschijnende geesten hunner omgeving.

Zulk een geest was Steven Damiaens. Wel bezat hij geene bijzondere geleerdheid, want slechts in de school zijns dorps had hij zijn onderwijs ontvangen. Maar de zucht naar wetenschap was hem als ingeboren, en in zijne vrije oogenblikken kon men hem meesttijds verdiept vinden in de lezing van eenig boek of nieuwsblad.

Zoo had deze nederige boerenwerkmans zich niet alleenlijk menige kennis aangeworven waar de overgrote meerderheid zijner standgenooten vreemd aan blijven, maar hij had daarbij leeren denken en redeneeren.

Zijne bleefverwanten waren trosch op hem. zijne meesters, voor andere werklieden

Brokken en stukken

Christelijke broederlijkheid. — Het papenblad Het Vlaamsche Volk vindt er genoeg in de verschillende scheldnamen op te sommen, waarmede men in de klerikale pers Hector Planquart betitelt.

De brusselsche christene demokraten noemen hem « ce toqué » of « dien halven zot ».

Le Bien Public heet hem gewoonlijk « energumène » (gemeene kerel) en zijne artikels « onnoozelen praat van een razenden sukkelaar ».

Le XX Siècle vindt dat Planquart een « politieke afgrogelaar » of een « schurk » is.

Het Volk heet zijn broeder in Christus eene « spaansche vlieg, die men van t'gezond vleesch moet afhouden ».

Het Nieuws van den Dag zegt dat het een « kwakzalver » is.

Het Vlaamsche Volk doet er het zijne bij en zegt dat M. Planquart een « eeredief en ellendige lasteraar » is.

Alleen de opstellers van Recht voor Allen en La Bataille en de lasteraars van Vooruit zijn brave eerlijke lieden.

En zeggen dat die kerels allen een en dezelfde God van liefde aanbidden.

Rijke misdadigers. — Uit het katholieke Recht, over de speculatie op de bloem:

't Is weer de oude tijd die een pluimken verdient.

Wanneer in vorige eeuwen zekere geldzuchtigen op de mondbehoefte van t' volk speculeerden en profijt wilden trekken uit de algemeene ellende, wierden hunne graanzolders geplunderd en zij zelve dikwijls omgebracht.

De wetgeving was heel streng voor de bedrivers van t' volk.

Nu echter mogen deugnieten ongestraft het brood in prijs doen stijgen, niemand zal hen verontrusten. Integendeel, hebben zij daardoor miljoenen uit den zak van t' arme volk geklopt, dan worden zij geëerd als rijke menschen, klimmen op tot alle waardigheden en zijn de goden van den dag.

Het ging dus beter in denouden tijd. De volksbedrivers hadden het toen zoo gemakkelij niet en moesten hun snode bedrijf soms met den dood bekoopen.

Schrikkelijke cijfers. — Volgens officieele gegevens kwam er in 1827-30, in Frankrijk, 1 zelfmoord voor op 18,826 inwoners.

Onder de regeering van het kapitalisme is die verhouding zoo veranderd, dat men wel zou kunnen huijveren als men de « officieele cijfers » leest:

Ziehier de trapsgewijze toename:	
1836-1840	1 zelfmoord op 13,033 inwoners
1841-1845	11,598 —
1846-1850	10,274 —
1851-1855	9,557 —
1856-1860	9,480 —
1861-1865	9,021 —
1866-1870	7,948 —
1871-1875	6,716 —
1876-1880	5,897 —
1881-1885	5,133 —
1886-1897	4,500 —

En het is in naam van dit kapitalisme dat de perskrabbers zeggen dat het socialisme den ondergang der samenleving zou bewerken!

Goed dat het geldregiem weldra zal uitgediend hebben.

gewoonlijk barsch en stuur, behandelden hem met onderscheiding, en in elke zaak van eenige aangelegenheid wonnen zijne vrienden en werkgezellen gaarne zijnen raad in.

Beseften toch alle jonge werklieden, hoe zij door zelfonderricht zich kunnen verheffen, begrepen zij hoe verlichting den weg baant tot ontvoogding en welstand, zij zegden vaarwel aan drank en dwaze vermakelen, om zich meer op nuttige geestesoefeningen toe te leggen en aldus hun wezenlijk geluk te bewerken.

Wij kettersen tegen het vermaak niet, de mensch heeft er ten allen tijde behoefte aan. Doch, wanneer wij in de gescheidenis, en zelfs in die onzer dagen, de namen aantreffen van groote vernuten uit de laagste standen gesproken en door zelfonderwijs gevormd, kunnen wij geene gelegenheid verwaarloozen om dit laatste aan te prijzen. 't Is de kern waaruit eenmaal de boom van het ware volksheil: de vrijheid, moet opschieten!

Weinige weken geleden, nog, was Steven al zoo vurige katholieker als de andere leden zijner familie en als de meesten zijner dorpsgenooten.

Beerst van den laatsten tijd, namelijk van den aanvang der kiespropagande welke de drie partijen des lands op breede schaal ondernomen hadden, dagteekende de omkeering in zijne gedachten.

Het is opmerkelijk dat alle eenigszins verlichte geesten, wien de banden van het eigenbelang niet gekluisterd houden, en alle verdrukten, zich al meer en meer onder het vaandel der volksbeweging ontmoeten. Juist de elementen die van de schoonheid en rechtvaardigheid eener zaak getuigen...

Afschriften. — Dikwijls gebeurt het, zoo schrijft het Fondsblad, dat personen, welke verhuisd zijn, aan den burgemeester of den secretaris hunner vroegere gemeente schrijven, om te verzoeken hun afschrift te willen zenden en die menschen zijn soms verwonderd, dat deze stukken hun niet gezonden worden. Zij vergeten dat de « afschriften » nooit gestuurd worden aan bijzondere personen, maar van bestuur aan bestuur.

Wilt gij u in regel stellen als gij verhuist of schikt te verhuizen? Geef hier kennis van, voor uw vertrek, aan de gemeenteoverheid en verzoek haar uw afschrift te willen verzenden. Hebt gij zulks verzuimd, ga zoo gauw mogelijk naar het secretariaat of het naaste politiebureau over nieuwe verblijfplaats, maak u kenbaar en verzoek hen om te willen naar uw afschrift schrijven. Overal zal men dit bereidwillig doen en alzoo zult gij, zonder kosten en met weinig moeite in regel zijn met de wet.

Aan de Poort des Hemels

In t' Land van Aalst schetst M. Daens op meesterlijke wijze in zijn eigenaardigen, sappigen schrijftant, nogmaals de wijze, waarop de rijken aan den hemel worden ontvangen.

Als de verfranschte behoudsgezinde ziel den Apostel Paulus zag aankomen, keende zij haar wezen van den armen Sinte Pieter af, en den Apostel Paulus hoffelijk groetende, sprak hij er zegde:

— Saint Paul, le Gentilhomme!

— Heilige Paulus, de Edelman!

Maar Sinte Paulus scheen die woorden niet te hooren en met een bijzondere bevallige en aangename vriendschap zeide hij:

— Sinte Pieter, mijn meester en kameraad, de hemelsche groetenis.

— Vansgelijken, Apostel Paulus!

— En wat is dat hier voor 'ne vent? hij noemt mij Gentilhomme, Eelman! Maar weet hij dat niet, dat wij hier in t' Rijk der Hemelen zijn, in t' Rijk der Rechtvaardigheid, dat elk hier gelij is... Komt er 'ne Keizer of Koning te samen met eenen Metserdiender, eenen Garentwinder of eenen Bedelaar, er wordt geen verschil tuschen gemaakt... 't Is de gelijkheid der Kinderen Gods... Maar zeg 'ne keer, wat blijft die vent hier doen?

— Ach Apostel Paulus, hij is hier ingekomen met een autoriteit zonder weerga; ge zoudt gezegd hebben: 'ne Walvisch. C'est ici le ciel, zegde hij, j'entre.

— Is t' 'ne Franschman? sprak Paulus.

— Neen 'ne Vlaming.

— En hij spreekt zijn taal niet! Foei, foei!

En zijn papieren?

— Ei, oei, bah... nog al Christelijk. Geen grove stukken tegen de Zedigheid... 's Avonds, in de Cafés, nog al den grondvisch gespeeld.

— Gelijk het gaat, veel Volksherenbergen zijn betamelijker.

— D'Eerlijkheid, ook goed; maar trotsch geweest, fransche Congreganist, de Prochiekerk verzuimd, den werkenden Evenmenschen veracht, de Demokraten belogen en belasterd, helpen broodrooven!

— Oei, oei, Sinte Pieter, 't is grof! ik weet genoeg, 'k zal hem eens onder handen pakken:

» Kameraad, ge noemt mij daar Gentilhomme, Eelman, om mij te vleien; ik was ik Romeinsche Burger, civita Romana, maar dat

Heerlijk, hoopvol verschiet voor het socialism! Heil u, roode Vaan, edele standaard van den arbeid! Eenmaal wappert gij over alle wereldeelen, eenmaal begroet u gansch de aarde als het ontslavingsteeken der volkeren!

III

Het duurde eenige oogenblikken eer de ontsteltenis in de familie Damiaens, door de verklaring van den oudsten zoon verwekt, bedaarde.

— Voor de socialisten stemmen, kon de vader eindelijk uitroepen.

— Voor de bespotters en verachters van alles wat wij hebben leeren eerbiedigen en beminnen! vermocht de moeder er bij te voegen.

— Wat zal men zeggen als t' zal ninkomen! kermde de dochter.

Faab behield eene onzijdige stilzwijgendheid.

Een laatste overblijfsel van den « ouden mensch » deed Steven eene wijl de blikken zijner ouders en zijner zuster zwaar op hem wegen. Doch, dit oogenblik van zwakte was van korten duur, en zich tot zijne huisgenooten keereud, sprak hij bedaarnd:

— Ik stem volgens, na ernstige overwegingen, mijn geweten mij gebiedt.

Vader en moeder beschouwden hunnen zoon als twijfelden zij aan de orde in zijne hersenen.

— Maar, mijn zoon, gij zijt bij de dertig jaren oud... verwittigde de vader.

— Inderdaad was het antwoord, men zal niet zeggen dat ik handel uit jeugdige onbezonnenheid.

(Wordt voortgezet).

DE ROODE VAAN

EENE SCHETS

UIT DE

Laatste overstromingen in Vlaanderen

DOOR THILO.

1^e VERVOLG.

Het antwoord der vrouwen klonk geruststellend.

— Hij zal toch voor de socialisten niet stemmen?...

— Dit noemt hij dwaas; de socialisten, zegt hij, willen slechts alles overhoop werpen, om zich van de schatten der rijken meester te maken. Volgens hem komen de rooden ook nimmer aan het bestuur en bijgevolg ware het eene dwaasheid, zijne stem of zijne stemmen aan die partij verloren te werpen.

— Ik vrees maar dat de socialisten de meerderheid bekomen! zuchtte de vader.

— Ik vrees integendeel dat het de katholieken zullen zijn! sprak Steven.

Vader, moeder en dochter zagen verschrinkt den oudsten zoon aan... Het was of hij een goddeloozen vloek had geuit.

— Vreezen, mijn zoon! kon de vader eindelijk uitbrengen, gij hoopt, wilt gij zeggen, dat de katholieken, de mannen van ons geloof, de verdedigers van godsdienst, orde en recht den zegenpraal behalen in de kiezingen van morgen!

— Ik zal er tegen stemmen! mijne stem is voor de socialisten, vader! voor de mannen onzer klas, voor de verdedigers der werklieden, der verdrukten, voor de voorvechters van het ware recht!...

is allemaal waterverf, 't blazen beteekent niet; 't geen er in 't hoofd en in 't hert zit, is alles. En 'k hoor dat uwe zaken maar zeer slecht staan.

— Maar, heilige Apostel Paulus, we meenden wij, er is ons gezegd en somtijds ook geprekeet...

— Tut, tut, tut, geen preambullen. Waarom zijt ge zoo liefdeloos geweest? zoo onrechtvaardig? Waarom hebt gij de Demokraten veracht en vervolgd? Waarom hebt gij niet meegewerkt om de nieuwe Wereld in te richten? Ge weet gij toch dat Satan gedurig werkt met zijn Heidendom, dat er in Europa een nieuw Heidendom was ontstaan? dat de Arbeid er verneerd lag en zonder eten? Dat de slaven van 't Heidendom beter gekleed waren, gevoed en gehuisvest, als veel Christene Werklieden van Europa?

— Maar Sinte Paulus, ik meende ik goed te doen, dat is mij nooit alzo geprekeet of voorgelouden.

— En was d'Encecliek van den Paus daar niet? Spreek recht uit. Hebt gij ooit die Encecliek gelezen?... Ge zegt niets!

Sinte Pieter. — Och Apostel Paulus, ge ziet wel zijn ziel was te politiek om die Encecliek te verstaan... 't is een van die gasten, indien onder d'Encecliek niet gestaan had, Leo XIII, PAUS, hij zou den schrijver van d'Encecliek socialist genoemd hebben. Ze meinen, ze dachten, en als zij hier komen, ze zijn gelijk 'ne visch op 't zand...

» Toe, spreekt; in de wereld, daar had ge zooveel te zeggen; den 13 Juni, ge stondt daar te tieren en te schreeuwen tegen de Demokraten, en nu ge zijt daar gelijk 'nen botvisch of 'ne pladijs.

— Om de waarheid te zeggen...

Sinte Pieter. — Dat mankeert er nog aan, dat gij hier zoudet liegen aan 't Rijk der Hemelen, gelijk ge gelogen hebt in uw gazetten, gelijk ge naar 't Bisdom geloopt zijt met langens tegen Priester Daens.

— Mais, Saint Paul, j'ai...

Sinte Pieter. — Ventertwee! met uw fransch!

— 'k Heb ik wel de Kerk opgepast en zelfs in de Processie gegaan.

Apostel Paulus. — Hetgeen juist tot verergerenis dient... Als 'ne Fabrikant die zijn werkvolk uitzuigt en behandelt gelijk 'n slavendrijver, als 'ne meester die zijne oude Werklieden wegjaagt als honden of die aan zijnen zoon zulke schoone commissiën oplegt, als die in de processie met een flambeeuw gaan, dat verergerert 't Volk, 't is de Judaskus aan Ons Heer, 't zijn de kooplieden in den Tempel.

— Maar, Apôtre Saint Paul, ik was geen Fabrikant.

— Ge waart toch Mensch, en daarbij Christen Mensch: *Bemint uwen Evenmensch als u zelven*, is dat een gebod, ja of neen?.. Ge moet JA zeggen; 't is een gebod, 't is een gebod, iets dat men moet volbrengen, nog meer als 's zondags Mis hooren of zijnen Paschen houden... Ergo ik ga voort en concludeer: Als gij, rijke mensch, christen mensch, fransche Congreganist, als gij ONGEVOELIG zijt aan 't lijden van den Evennaaste, zoudt gij dien toestand van Ellende en Slavernij voor u willeo? en is dat uwen Evennaaste beminnen als uw eigen zelven?

Die arme ziel is dan op den bascuil gegaan en M. Daens zal ons waarschijnlijk wel laten weten hoeveel zij te licht is bevonden.

Een Socialistisch Boerencongres

In de *Neue Zeit* geeft Paul Engelman een zeer belangrijk artikel over *Twee Socialistische Boerencongressen*. Wij deelen daaruit een gedeelte mede, waaruit onze lezers zien zullen, dat het vooral het denkbeeld van gemeenschappelijk grondbezit is, dat de hongaarsche boeren hebben aangegrepen en waaruit zij redding voor den dreigenden ondergang verwachtten.

Er bestaat op het vasteland nauwelijks een tweede land, waar de voorwaarden voor eene omkeering van de landbouwende bevolking zoo gunstig waren als in Hongarije: kolossale kerkelijke en adellijke latifondiën (uitgestrekte landgoederen), steeds toenemende onteigening van het klein-boerendom door het zich uitbreidende burgerlijke groot-grondbezit, zoowel als voortdurende verergering der arbeidsvoorwaarden aan de eene en onvoldoende verdere bronnen van bestaan aan de andere zijde.

Daarbij komt dat in den pas begonnen strijd der proletariërs een volksstam als de Magyaren de leiding op zich heeft genomen, die zich door een onbuigzaam zelfgevoel en een sterk democratisch instinct onderscheidt.

Volgens het *Statistische Monatschrift* (1890) bezitten daar:

231 personen te samen	3,950,000 joch (1)
5195 "	14,420,000 "
13748 "	6,600,000 "
118981 "	6,741,000 "
2348110 "	15,027,889 "

Tot de laatste categorie is overigens ook het stedelijke privaat-grondbezit gerekend, zoodat dat van diegenen onder de dagloners, die nog eenige stukjes tuingrond of bouwland bezitten, maar ook 1,440,000 kleine boeren, met een bezit van tot aan 5 joch.

1) Een Joch = 0,5764 H. A.

Nu is echter een bezit zelfs van 10 joch niet toereikend om van de opbrengst daarvan eene familie te onderhouden, ja, in vele streken zijn zelfs de bezitters van boerderijen tot eene uitgestrektheid van 10 joch gedwongen, hun inkomen door verkoop van hun arbeidskracht aan te vullen, voornamelijk om de hooge belastingen te kunnen opbrengen.

Bij de belasting onderscheidt men den grond in vier klassen en wanneer men afgaat op de gegevens der belastingbepaling, dan moet men aannemen, dat de kleine boeren slechts landerijen van de eerste klasse bezitten, want de aanslag van deze gronden in de belasting, die door de uit heeren bestaande belastingkommissies worden vastgesteld, komen merkwaardiger wijze meestal met die van de beste gronden overeen, namelijk 4 gulden 20 kreuzer per joch.

Hierbij komen nog de gemeentelasten tot een bedrag van hoogstens 60 p. h. der rijksbelastingen, en de belasting voor de weger, welke zelfs bij den geheel bezitlozen daglooner, die slechts een gulden aan rijksbelasting onbetaalt, g. 1.40 bedraagt en bij kleingrondbezitters tot op 20 g. stijgen kan.

Zooda reeds boven werd vermeld, is eene bezitting van 10 joch (en naar de plaatselijke omstandigheden zelfs tot 20 joch) niet toereikend om van de opbrengst daarvan eene familie te onderhouden en de belastingen op te brengen.

Deze boeren nemen daarom aan om velden van de groot-grondbezitters te bearbeiten tegen een bepaald aandeel in den oogst. Dit is een stelsel, 't welk den bezitter grootendeels van het ondernemers-risico ontslaat, hem in staat stelt, het zonder opzichter te doen en dus het loon van dezen te besparen, een stelsel overigens, dat de arbeiders tot de hoogst mogelijke krachtingspanning aanspoort.

Dat deze arbeid, niettegenstaande de drukkende voorwaarden, waaronder hij plaats heeft, nog steeds verricht wordt, vindt zijne verklaring in het verval van het middelmatige en kleingrondbezit, in de toenemende vraag om werk met aandeel in den oogst aan de zijde der boeren, die op den weg naar het proletariaat reeds zoover gevorderd zijn, dat zij nevens werk voor eigen rekening, ook arbeid in loondienst moeten verrichten.

Echter ondanks alle inspanning krimpt het jaarlijksch inkomen voortdurend in, de hypotheeklasten stijgen, totdat het eene stuk land na het andere verkocht moet worden.

De groote boerderijen zijn in dit verval begrepen — de provinciale spaarkassen en andere kredietinstellingen bloeien.

Dat is de zegen der kapitalistische ontwikkeling (2). In de vruchtbare streek van Hongarije, in het komitaat Bacs-Bodrogh zijn negen tiende der boerderijen met schuld belast en daaronder sommige tot een bedrag van 300 gulden per joch.

Te Zenta, eene groote landstad in hetzelfde komitaat, waren het vorige jaar 460 boeren-familien, die voor eenige jaren nog behoorlijk welvarend waren, gedwongen ondersteuning van gemeentewege aan te nemen.

En in het komitaat Baranya, in den hoek tusschen Donau en Drau, komt het voor dat de met schuld belaste boeren hunne bezitting in den steek laten en op den loop gaan, zonder dat zij beproeven het rampzalig overblijfsel van hunne bezittingen te verkoopen.

Met de uitbreiding der beweging onder de veldarbeiders deed zich reeds voor geruimen tijd de behoefte aan een eigen congres der veldarbeiders en kleine boeren gevoelen, nadat op de sociaal-demokratische partijdagen meermalen boeren als afgevaardigden verschenen waren.

Aan deze behoefte werd dan ook voldaan en wel meer dan noodig was — er hadden namelijk twee zulke congressen tegelijk plaats; het eene in januari van dit jaar te Budapest, het andere twee weken later te Czegled.

De beide congressen stonden in zekeren zin vijandig tegenover elkander, maar dit was slechts een gevolg van persoonlijke, niet van zakelijke geschillen.

Het in de landstad Czegled gehouden congres verdient niet de minste belangstelling, zoowel om de talrijke deelneming — er waren 103 afgevaardigden en daaronder 30 kleingrondbezitters — als ook omdat de beraadslagingen hier door de boeren zelf geleid werden, wat te Budapest door niet-landbouwers geschiedde.

Wel ging het in den beginne wat moeilijk, maar spoedig nam het bureel de leiding op flinke wijze waar.

De besluiten omtrent het vraagstuk der loonen weken van die van Budapest in zooverre af, dat zich tegen eene gedeeltelijke belooning in natura geene stem verheef.

Men verklaarde veeleer, dat de massa der veldarbeiders bij de zuivere belooning in baar geld niet te winnen zou hebben, wijl zich de boer bij den aanblik van den gevulden graanzak voor den winter beter geborgen voelt. Daarbij komt dat ten aanzien der verschaffing van levensmiddelen het ontvangen van enkel geld als loon voor het landelijk proletariaat niet voordeeliger is.

Als arbeidsdag (gedurende den oogst) werd de tijd van 5 ure 's morgens tot 7 ure 's avonds, met behoorlijke rustpauzen voor ontbijt, middag- en avondmaal geëischt. Van den achturen-

2) De hypotheekschulden in Hongarije met in begrip van Kroatie en Slavonie bedroegen met uitzondering van de sommen door oostenrijksche kredietinstellingen verschaft

in 1891	412389000 gulden
in 1894	525415400 gulden

dag (die bij den landbouw nauwelijks doorvoerd baar is) werd geene melding gemaakt.

De belangrijkste, meest beteekenisvolle besluiten zijn die omtrent « den toestand der kleine boeren. »

De inleider en de volgende sprekers waren grondbezittende boeren; zij allen noemden de recepten van de zijde der bezittende klasse voorgelagen ter redding van de boeren — kolonisatie, ontwikkeling van huisnijverheid, goedkoopere krediet — ijdele beloften, of in het gunstige geval waardelooze lapmiddelen. Onder levendige toelichting werd het volgende besluit bij akklamatie aangenomen

« Erkennende dat de ondergang van het kleingrondbezit niet te keeren is, ziet het kongres het eenige heil voor het kleinboerendom in de rijen der socialdemokratie en in den schouder aan schouder met de arbeidersklasse gevoerd strijd om economische gelijkheid.

Daarna volgde de aanneming der beginselverklaring van den sociaaldemokratischen partijdag van het jaar 1890 met bijzonderen nadruk op het einddoel: het brengen van den grond in het bezit der gemeenschap.

De overige besluiten van het congres omvatten de vorderingen: voltooiing der arbeiderswetgeving en uitbreiding daarvan op de landelijke arbeiders, in het belang der kleine grondbezitters, invoering eener toenemende inkomstenbelasting en billijke verpachting der staatsdomijnen, algemeen stemrecht, opheffing der borgstelling voor de dagbladen.

De Eerste Mei van ieder jaar zal in alle gemeenten als internationale arbeidersfeestdag gevierd worden, zoo mogelijk door optochten en vergaderingen.

Ten slotte werd tot de instelling van een veldarbeiderssecretaariaat besloten, aan hetwelk regelmatig opgaven omtrent arbeiders- en loonverhoudingen en over den stand der beweging ingezonden kunnen worden.

Het is voor den vreemdeling verbazingwekkend, met welk eene onbevangenheid deze boeren het spreekgestoelte bestegen om onvoorbeerd, in vloeiende taal, in beeldrijke spraak hunne gedachten uit te drukken.

« De arbeid, voor den oogst, zegde een der sprekers, moet thans vanwege de buitenlandse concurrentie in weinige dagen verricht worden, opdat de tarwe eene roo achtige kleur verkrijge. Maar men verlange niet dat wij de tarwe met ons bloed kleuren. »

En anderen:

« De levenselementen: lucht, water en zonlicht zijn gemeengoed, waarom ook niet het gewichtigste, de aarde? »

« Toen onze voorvaderen voor duizend jaar van dit land bezit namen, bestonden onder hen slechts vrije, gelijkberechtigde volks-eooten. Zoo moet het weder worden en de eerste stap hiertoe is de verkrijging van algemeen kiesrecht. »

En nog een andere:

« De priesters noemen ons vijanden van den godsdienst, omverwerpers en deelaers. Doch was Christus zelf niet revolutionair? En wie zijn de deelaers? Wij willen integendeel den grond in ééne hand brengen en tot gemeen goed maken. De deelaers zijn bij de machthebbers te zoeken, want zij hebben sedert eeuwen het land onder elkander verdeeld. »

Het herinnert aan het eerste christendom, wanneer men uit berichten der afgevaardigden vernemen met welk een geestdrift, deze menigte aan de nieuwe leer hangt, hoe zij bij samenkomsten in hare woningen of op 't vrije veld ontelbare malen door de politieke uiteengedreven, elke onderdrukking trotseerend, telkens weder te zamen komen om de ideeën te bespreken.

Het heeft in de pers met betrekking tot deze beide congressen niet aan stemmen ontbroken, die aan de sociaaldemokratische boerenbeweging den giftand meenden uit te trekken, met de bewering dat het alles slechts een bewijs was van den landhonger der boeren, doch dat het met de sociaaldemokratie in werkelijkheid niets had uit te staan.

Dergelijke beweringen behooren tot het gebied der oppervlakkige praatjes van bourgeoischrijvers, die aan de bezittende klasse goedkoopere troostredenen meenen te moeten bieden, van schrijvers die de dingen niet van nabij bezien, wellicht ook niet van nabij gezien willen.

En toch ware het voor zulke lieden, zoo gemakkelijk geweest juiste inlichtingen te krijgen.

Ik heb op het Czegled-congres verscheidene klein-grondbezitters over hunne inzichten aangaande het gemeenschappelijk grondbezit ondervraagd en van degenen, die nog in de beste omstandigheden verkeerden luidde het bijna woordelijk overeenstemmende antwoord geregeld:

« O, wij hebben wel, wanneer wij hard arbeiden, nog een behoorlijk inkomen, maar onze kinderen zullen reeds proletariërs zijn. Wat wij dezen als erfdeel kunnen nalaten is, aan de verwezenlijking der sociaal-demokratische denkbeelden te arbeiden. »

De hongaarsche socialistische boerenbeweging, die zich binnen enkele jaren uit eenige komitatoren over geheel midden-Hongarije uitbreidde, de Duitschers en Serviers van Zuid-Hongarije in zijn stroom medesleepte en onlangs ook bij de slavakische boeren in het noorden (in de komitatoren Sohl en Gomor) en bij de duitse boeren in het westen (in de komitatoren Presburg, Wieselburg en Oedenburg) aan de oostenrijksche grens vasten voet begint te krij-

gen — deze beweging is ook ver buiten de grenzen van Hongarije van groote beteekenis. (Uit het Duitsch.)

Landlieden!

Zorgt dat de kiezerslijsten overal ter inzage liggen! Raadpleegt ze, ziet ze na!

Staat ge op de lijst niet, indien gij er recht toe hebt, laat het ons weten, hetzij per brief, hetzij persoonlijk aan onze propagandisten, die binnen een 8tal dagen tot u zullen komen. Wij zullen wel zorgen dat daar verandering aan gebracht worde.

Brieven zenden: Redactie *De Landbouwer*, Garenplaats, Gent.

Landlieden,

OPGEPAST VOOR UW STEMRECHT

Sinds de socialisten in de Kamers zetelen hebt gij u kunnen overtuigen van wat groot belang het stemrecht voor u allen is.

De werklieden hebben maar een deel stemrecht, eene reden te meer om te zorgen dat dit weinige hen niet ontstolen wordt. Daarom raden wij al de werklieden aan de kiezerslijsten eens goed te onderzoeken.

Zij die denken recht op stemmen te hebben en op de kiezerslijsten niet staan, of niet met het getal stemmen waarop zij recht meenen te hebben, moeten ons bij tijds verwittigen.

Zij die als kiezers geweigerd of geschrapt worden, moeten wel de redenen daarvan onderzoeken.

Wij geven hier een uittreksel uit de wet op de vorming der kiezerslijsten voor de Kamer.

Bewaar deze inlichtingen om u en anderen van nut te zijn en ongeleerde vrienden te helpen.

Algemeene voorwaarden om kiezer te zijn:

Voor de Kamer

- Men moet:
1. Belg zijn van geboorte of de groote naturalisatie bekomen hebben op 1 Juli '97.
 2. Ten volle 25 jaar oud zijn op 1 Juni '98.
 3. Minstens op 1 Juli 1897 een jaar woonachtig en wettelijk ingeschreven zijn in de gemeente waar men verblijft.

Voor den Senaat en den Provincieraad

De vorige voorwaarden vervullen, behalve dat men 30 jaar ten volle oud moet zijn op 1 Juni 1898.

Meervoudig Stemrecht

De wet verdeelt het kiezerskorps in drie categorieën: eenstemmige, tweestemmige en driestemmige kiezers.

Hebben ééne stem: Al de mannen die beantwoorden aan art. 1, 2 en 3 hierboven vermeld en om geene rechterlijke straffen uitgesloten of geschorst zijn.

Hebben twee stemmen: Al wie 35 jaar oud is en gehuwd of weduwnaar met wettige kinderen en 5 fr. personeele belasting betaalt op huurwaarde, deuren en vensters of meubelen.

Ook al wie eigenaar is van onroerende goederen met een inkomen van minstens 48 fr. 's jaars, volgens het kadaster, of bezitter is van een spaarboekje van 3350 fr., eene rente gevende van 100 fr. 's jaars.

Hebben driestemmigen: 1. Degenen die een diploma hebben van hooger onderwijs of eene bediening vervullen van staatsminister, professor, consul, lid der Academie, bedienaar van een eeredienst, alsook de onderwijzers die vijf jaren dienst tellen.

2. Al degenen die eigenaar zijn of een spaarboekje of eene inschrijving op het grootboek hebben in de voorwaarden hierboven vermeld en terzelfdertijd gehuwd en 35 jaar oud zijn en minstens 5 fr. personeele belasting betalen als hierboven vermeld.

Het zij goed verstaan: als men geen 35 j. oud is en men vervult niet al de voorwaarden opgesomd in nummer 2, kan men niet meer dan 2 stemmen toegekend worden.

Zijn van 't stemrecht uitgesloten

Zij die lijfstraffelijk werden veroordeeld: De houders van huizen van ontucht, of die veroordeeld werden om een geheim ontuchthuis te hebben gehouden;

Degenen, die als krankzinnigen opgesloten zijn;

Degenen die ten minste voor 8 dagen gevang veroordeeld werden wegens diefstal, verhefing, misbruik van vertrouwen enz. (Voor dezen houdt de onbevoegdheid op tien jaren na de veroordeeling);

Degenen, die voor andere gevallen veroor-

Beeld werden tot eene gevangenisstraf van minstens ééne maand. (De onbevoegdheid houdt op vijf jaar na de veroordeeling, tien jaar als de veroordeeling 6 maanden bereikt en twintig als de straf een jaar of meer be- loopt);

Zij, die niet voldaan hebben aan de wetten der militie;

Zij, die veroordeeld werden tot militaire afstelling, of uit het leger weggejaagd zijn, of veroordeeld werden tot inlijving bij eene luchtcompagnie. (De onbevoegdheid houdt op 10 jaar na de veroordeeling).

Regeling

De kiezerslijsten zijn den 4 september ver- schenen.

Men mag de kiezerslijsten gaan nazien in de burelen van den gemeente secretaris zijner gemeente.

Mannen, werklieden, zijt niet onverschil- lig; verzekerd u of gij op de kiezerslijsten staat en dit met het getal stemmen waarop gij recht meent te hebben.

Briefwisselingen.

UI OOSTERZELE.

In onze gemeente hebben wij eenige rijke heeren, wiens eenige bezigheid bestaat in het opstrijken der pachten van arme land- bouwers, schouwburgen en badplaatsen be- zoeken en jagen op menschen en dieren.

Zoo heeft een van die heeren, eenige weken geleden, op jacht zijnde, twee arme vrouwen erg aan het hoofd gekwetst. Beiden, eene arme weduwe en eene jonge dochter zijn naar het gasthuis moeten overgebracht wor- den, waarvan de jonge dochter eenige dagen geleden het gesticht heeft verlaten met ver- lies van een oog.

Die rijke heer, welke geen verschil kent tusschen menschen en dieren, heeft de on- beschaamheid gehad aan het slachtoffer zijner onvoorzichtigheid de almes van 50 f. aan te bieden.

Erg gewond worden, een oog verliezen, het gezicht levenslang verminkt, en nochtans zoo noodig voor eene werkvrouw, en u dan als schadevergoeding zulke bespottelijke som te geven, is dat niet wraakroepend werklieden? Dit is nu de edelmoedigheid van die rijke heeren, waarvoor de buitenlieden nog zoo- veel eerbied betoonen.

Wanneer een werkmán een haasje vangt is het maanden gevang, maar nu dat het een rijkaard geldt, zijn de werklieden beangst te weten hoe dit zal afloopen.

Maar de werklieden en landbouwer begin- nen te begrijpen dat het voor de heeren kapitalisten is dat zij zich afbeulen, dat zij zweeten en hijgen van krachtsinspanning, die in hunnen nooit verzadigden vraatzucht al de voortbrengselen huns arbeids naar binnen sleken.

[Ja, zij hebben wel reden zwaar en zwij- gend voort te schrijden en hunne daagtaak met droefheid en ontmoediging in het hart aan te vangen, want al hunne pogingen, al hunne moeite, al hun zwoegen, hunnen rus- teloozen arbeid van den vroegen morgen tot den avond, dienen slechts om anderen te verrijken.

Het is voor de kapitalisten dat de bijen den honing voortbrengen; het is voor de kapitalisten dat de vogelen hunne nesten maken; het is voor de kapitalisten dat de schapen vachten dragen; het is voor de kapi- talisten dat de ossen den grond omploegen; het is voor de kapitalisten, landbouwers, dat gij hazen en patrijzen kweekt; het is voor de kapitalisten, menschen, dat gij zoo ontzet- tend veel lijdt.

Weg met hen!

C. V.

UI DESTELBERGEN

Destelbergen die sedert jaren op den achtergrond was gebleven, begint zich te verheffen. Hare bewoners hebben begrepen dat zij zoowel als de stedelingen, rechtvaar- dig en billijk mogen bestuurd worden; dat zij mogen weten waarom zij betalen, en wat er met de in de gemeentekas gestorte gelden gebeurt.

Het oktrooi, die zure belasting, die zoo zwaar op de schouders van boer en werkmán drukte, was hier tien jaren langer dan elders aangebleven, en nochtans was de gemeen- tekas bijna ledig; ondanks het jaarlijks inko- men er nog bij van meer dan veertig duizend frank! Wat is er van dat geld geworden?

Leven en nering kwijnden, terwijl de boer niet een ongerust oog zijne akkers overzag,

en zich vol achterdenken afvroeg van waar het geld zou komen om pachten en belasting- en te betalen.

Ontevredenheid, en wantrouwen gaven zich alom lucht en zoo kwam het, dat de boeren en neringdoenden andere bestuur- ders kozen, die wat beter hare belangen zou- den ter harte nemen, de gemeentekas zouden bewaken en voor de ontwikkeling en den voorspoed van handel, nering en landbouw zouden zorgen.

Nauwelijks zijn de nieuwe gekozenen aan het bewind of wij zien de gemeentekas die bijna ledig was, op een jaar vijf-en-twintig duizend franken spaarpenningen bevatten, alhoewel de raad vijftien honderd franken meer aan 't arm bestuur heeft geschonken.

Handel en nering herleven, feesten, jaar- markten en keuringen worden hier en daar ingericht; winkelier, landbouwer en herber- gier, trekken er nut en voordeel uit, iederen wijk kan van den gemeenteraad eene bijlaag bekomen van vijf-en-twintig franken om feestelijkheden op te luisteren! Ook is iede- ren tevreden en ziet met blijdschap en ver- trouwen de toekomst te gemoet.

Doch die herleving der gemeente schijnt sommige kasteelheeren en de pastoors te misnoegen; zij willen den vroegeren tijd van verstomping en verduistering zien terug- keeren; den pastoor zou dan beter verkrijgen hetgeen hij begeert: een nieuwen vloer in de kerk, een nieuwen vloer in het klooster! Geen haantje zou daarover kraaien!

Feesten en vermaken, indien men de pastoors wil gelooven, moeten er niet zijn; die de feesten bijwoont kan terzelfdertijd in de kerk niet wezen, of de gildekens-verga- deringen niet bijwonen, en terwijl de boeren bij herbergiers of winkeliers geld verteren, worden de kerkchalen, offerblokken en gildekenskasten vergeten. De geldsermoenen worden min aanhoord, de heilige dingen min gekust, in een woord, de winkel draait niet meer!

Langs eenen anderen kant worden de neringdoenden door voorspoed te vrij en te onafhankelijk.

Daarom heeft men besloten op te treden met verenigde krachten tegen de nieuwe wethubbers bij de aanstaande kiezingen.

Tegen ons, die vrijheid en onafhankelijk- heid invoeren, die feesten en dansen toelaten, die vreemd volk naar de gemeente lokken! Tegen ons die aan pastoors en aan sommige heeren geene spoedige voldoening geven als zij iets eischen, al was het nog zoo onrede- lijk! Tegen ons, die iets durven uitvoeren dat voorop aan pastoors of aan die heeren niet is afgevraagd of door hen niet is goedge- keurd. Wij moeten weg van het Gemeente- huis.

Maar hoe ons er afgekregen? Het volk is tevreden en aan de stembus is ieder vrij. De kiezing is geheim.

Maar daar is al gauw een middel voor gevonden! De damperskliek stroomt uit dat wij geuzen zijn, socialisten die uit zijn op plunderingen en roof, die het geloof onzer vaders in gevaar brengen! Doch spijtig genoeg, de damperskliek heeft misrekend, niemand wil dit gelooven; wij zijn immers jongens onzer gemeente die iedereen van kindsgebeente heeft gekend. Daarom moet dat anders aan boord gelegd worden, de damperskliek sticht den Vredekring (beter gezegd oorlogkring) in de hoop van hetgeen zij niet kan verkrijgen door dwang of laste- ring, dit te zullen bekomen door streelen of flakken, of misschien onder het opgetien van bier of korte drank. Zij sticht ook de ziekenbeurs, die zal werken in den zelfden zin; om alles te geven aan de eenen en we- nig of niets aan de anderen; en die in alle geval het doktorken zal opheffen en hem een vast inkomen zal verzekeren met het geld van boer en werkmán.

Maar de buitenmensen hebben lont ge- roken; en zij onthouden zich, van dien sol- datendienst; want eens ingelijft in den kring of ziekenbeurs, is het gedaan met vrijheid en meesterschap! Als pastoor of heer den trom- mel slaat, op, en met pak en zak naar de kazern van den Oorlogskring; in tijd van nood of van ziekte, is er dan elders geen toevlucht meer te zoeken dan daar; en wee hem, die alsdan op een slecht bladje staat, was hij de slaaf niet der dwingelanders, hij zal het be- zuren! Buigen of bersten is hun woord!

Inwoners van Destelbergen opgepast tegen die verleiding, den zeem die men u nu aan den baard strijkt zal weldra verzuren; eens dat hun doel zal bereikt zijn, zullen Vrede- kring en Ziekenbeurs geen reden meer heb- ben van bestaan! Het lokaas zal verdwijnen wanneer gij zult hervallen zijn in de macht der dwingelanders.

Vaarwel dan vrijheid en onafhankelijk-

heid! Vaarwel het herleven der gemeente! Vaarwel feesten en vermaak, handel en nering! Alles zal weldra gedompeld zijn in den donkeren kuil van stilzwijgendheid en verstomping.

Laat u dus niet in 't slaap wiegen, inwo- ners van Destelbergen! Waardeerd wat de nieuwe gekozenen voor u doen, en steekt de hand uit naar diogenen die op de bres strij- den voor u, en die gekomen zijn om u te helpen!

Weg met den Oorlogskring!
Weg met de Slavenbeurs!

CASIMIR WATTENBERGHE,
Gemeenteraadslid te Destelbergen.

Strijdpennig

(Buiten de verantwoordelijkheid der Redactie).

Loochristy. — Van vriend Cus, 0,10. — Een die gaarne leest, 0,10. — Gevonden door een propagandist, 0,10. — Een herbergier, 0,10. — Een winkelier, 0,10.

Loetenhulle. — Kiezers, begint gij nog niet te gevoelen hoe gij door de katholieken gelooft wordt, 0,20.

Poucke. — Omdat mijn voorbeeld zou gevolgd worden, voor 2 bladen, 0,40.

Seven-Teeken. — Persoonlijke zetten niet geplaatst, 1,00.

Bellem. — De propagandeurs van Bellem, 0,20.

Olsene. — Omdat alle rijken zouden over- denken wat zij misdaan hebben door hunne werklieden zonder werk te zetten, dus zonder broodwinning, wegens de meeting te Olsene, 0,10.

Machelen. — Lang gewacht, lang getracht, lang verzweven en algeijl verkregen. Omdat het loon der werklieden trapsgewijze stijgt door het aanwakken der werklieden, 0,10. — Het loon der werklieden achterhouden, dat doet ons voor de socialistischen stemmen tot de dood toe, hé werk- lieden, 0,10. — Omdat hij zijne pachters niet m'er zou doen verhuizen wegens eene gemeen- tekiesing, 0,10. — Omdat alle werklieden van Machelen in de toekomstige kiezing voor de socialistischen zouden stemmen, 0,10. — Omdat al de katholieke dagbladen op den buiten zouden achterblijven met hun onnoozel gebabbel en scheldwoorden op de bedienden van Vooruit, 0,10.

Synghem. — Landbouwers hebt gij ooit een blik in de wijde wereld geslagen, 0,05. — De wereld is zoo schoon, het leven zoo aangenaam; eten in overvloed, beddens van dons, miljoenen boomen met allerhande fijne vruchten, 0,10. — En hoe komt het, dat zij die gansche dagen wer- ken, op straat moeten slapen? 0,05. — Dit komt doordat, als een rijken kasteelheer u iets zegt, gij zonder verzet zijn bevel uitvoert, 0,05. — Door 't socialisme alleen zal u brood en geluk worden toegekend, 0,05. — F. helpt hier de socialistischen, 0,10. — Hoe meer de onderpastoor schreeuwt, hoe meer de socialistischen winnen, een Synghemenaar, 0,10. — Aan een gestrepten; zou het niet noodig zijn, dat gij als christen, ook de arme menschen laat leven? 0,05.

Destelbergen. — Omdat K niet meer zou zat loopen in de gemeente 's avonds om 9 ure, 0,05. — Omdat hij geene ruzie meer zou maken met liberale en socialistische melk- boeren, 0,05. — Zonder zijn hoofd op ging hij naar huis door de nieuwe ruzie in de Kerkstraat 0,05. — Hij sprak schoon aan de gemeenteraad- leden voor 't liedje van pastoor Daens, 0,05. — Maar hij was mis en vroeg om af te zien van hun ambt als gemeenteraadslid, 0,05. — Hij raadde de menschen aan het blad van Daens niet te lezen, het verscheijnt niet meer zegde hij, 0,05. — Het lukt en zal niet lukken, leest het allemaal, boerkens van Destelbergen, om de klop aan onzen zielenherder te geven, 0,05. — Leest alle maanden « De Landbouwer » om u op de hoog- te te stellen, 0,05. — Omdat zij van de drie dochters niet meer zouden schrijven, 0,05. — Zij zullen thans niet meer moeten samen leven, 0,05. — Omdat Y, de beenderziekte of het fleuris niet meer zou krijgen, 0,05.

Peteghem-hij-Deinze. — In den voorgaan- de Landbouwer vergeten te melden, van een lezer, 0,10. — Van denzelfden, 0,10.

Zeeverghem. — Rondgehaald onder de pro- pagandisten van Zeeverghem, 0,37.

Handelsberichten

Wekelijksche Markten

(N.-B. — De markten, waarachter deze (v) letter staat, worden daags te voren, en die met deze (n) letter, daags nadien gehouden, indien zij op een heiligendag vallen.)

A. Boter-, Eieren- en Groenselmakht

I. Oost-Vlaanderen

Maandag. — Te Gavere, Knesselare (groensel), Maldegem, Oosterzele (v), St-Gillis-Waas.

Dinsdag. — Te Assenede, Berchem (v) (aardappel- len), Beveren (v), Bottelare (v), Caprijke, Cruys-

hautem, Lede, Ninove (v), Somergem, Sottegem (v), Waasmunster (n), Watervliet (groensel), Zele.

Woensdag. — Te Aalter (n), Deinze (v), Herzele, Kieldrecht, Lokeren, Nederbrakel, Oordgem (n), Ronse (v), Waarschoot, Wijngaene.

Donderdag. — Te Buggenhout (boter), Loochristy (v), Wetteren.

Vrijdag. — Te Baasrode (n), Gent, Ledeberg, Ni- nove (v), Sinay (n), Temsche.

Zaterdag. — Te Bassevelde, Isenberge, Lebbeke (v), Nazareth, Nederbrakel, Sleidinge (v), Stekene (v).

Te Gent alle dagen visch, groensel, fruit, aard- appelen.

II. West-Vlaanderen.

Maandag. — Blankenberge, Comines, Diksmuide, Moorslede (n), Oostende (n), Poperinge (n).

Dinsdag. — Aartrijcke, Couckelare (n), Ghistel, Nieuwpoort, St-Denijs, Wacken, Wervicq.

Woensdag. — Ansegem (v), Langemarck (n), Meule- beke, Poperinge (n), Wijngaene.

Donderdag. — Comines, Harelbeke (v), Laysle, Loo-in-Veurne-Ambacht (v), Meessen, Oostende (n), Ruddervoorde (n), Staden, Ternath (v), Thielt.

Vrijdag. — Ardoye, Blankenberge, Handzaeme, Merckem, Moorsele, Nieuwpoort, Reninghen, Waasten, Wervicq.

Zaterdag. — Aarsele, Avelgem, Brugge (v), Her- seaux, Isegem, Lichtervelde, Oostende (n), Waregem (v).

III. Antwerpen

Maandag. — Arendonck (n), Baelen (n), Beerse (n), Boom (v) (groensel), Bornhem, Casterlé, Herenthals, Heyst op den Berg, Hoogstraeten, Meerhout, Morck- hoven, Rethy (n), Thielen (n), Veerle, Vorseelaar (n), Westmeerbeek, Zoerle-Parwijs.

Dinsdag. — Briendonck (v), Dessel (n), Herent- hout, Iteghem (n), Lille, Meerle (n), Meir (n), Merk- plas (n), Minderhout (n), Moll (n), Norderwijk, Rijke- vorsel (n), Schriek (v), St-Amans (Puurs) (v), Weel- de (v), Westerlo (n), Zoersel.

Woensdag. — Antwerpen (groensel), Putte (arrond. Mechelen), Willebroeck (v), Wortel (v).

Donderdag. — Boom (v), Puurs (v).

Vrijdag. — Antwerpen, Duffel (v).

Zaterdag. — Boom (v) (groensel), Gheel, Gierle (n), Lichtaart (v), Lier, Mechelen (v), Oolen, Turnhout, Wechelderzande (den Maandag in geval van feest- dag), Wiekevorst.

IV. Brabant

Maandag. — Celdenaen, Keerbergen, Leuven, Zoutleeuw (van 15 juli tot 15 November).

Dinsdag. — Aarschot, Galmaarde (n), Genappe, Hal (n) (groensel), Huldenberg (n), La Hulpe, Londer- zeel (v), Opwijk, Perwez, Tervuren, Thienen.

Woensdag. — Diest, Leuven, Vilvoorden, Waver (groensel).

Donderdag. — Aarschot, Hal (n), groens., Overijssche.

Vrijdag. — Genappe, Leuven, Perwez, Thienen.

Zaterdag. — Aarschot (groensel), Diest, Hal (n) (groens.), Malderen (v), Vilvoorden, Waver (groens.).

Alle dagen groensel te Schaarbeek en Sint-Jans- Molenbeek.

V. Limburg

Maandag. — Lommel, Maaseik (groensel), Quaed- Mechelen (n).

Dinsdag. — Hasselt (v), Lummen, St-Truiden, Tongeren.

Woensdag. — Bilsen, Bocholt, Coursel, Eben-Emael (groensel), Maaseik (groensel), Oostham.

Donderdag. — Peer, Tongeren.

Vrijdag. — Bree, Hasselt (v), Lanaeken, Lille-St- Hubert, Maaseik (groensel), St-Truiden.

Zaterdag. — Overpelt, Tongeren.

B. Allerlei waren

I. Oost-Vlaanderen

Maandag. — Geeraardsbergen, Maldegem, Rupel- monde, Swevezele. — Dinsdag Somergem, Zele. — Woensdag Deinze (v) (zwingelkalleten), Herzele, Nederbrakel, Ronse (v), Wijngaene. — Donderdag Audenaerde (v), Denderhoutem, Eecloo (v), St-Niko- laas (v). — Vrijdag Geeraardsbergen, Gent (bloemen, vogels, honden, konijnen), Ledeberg, Temsche. — Zaterdag Aalst, Hamme (eetwaren), Lebbeke (v), Nederbrakel, Sijngem. — Zondag Ledeberg.

II. West-Vlaanderen

Maandag Alveringe, Kortrijk. — Dinsdag St-Denijs.

Woensdag Meulebeke, Thourout, Veurne (v). — Donderdag Staden, Watou (v). — Vrijdag Ardoye, Handzaeme, Oost-Roosebeke (n), Poperinge (n), Ruysselede. — Zaterdag Isegem, Lichtervelde, Mee- nen, Waregem (v).

III. Antwerpen

Dinsdag Schelle (n), St-Amans (Puurs) (v). — Vrijdag Antwerpen. — Zaterdag Mechelen (v), Turn- hout.

IV. Brabant

Dinsdag Assche (v), Galmaarde (n). — Woensdag en Zaterdag Diest.

V. Limburg

Woensdag en Zaterdag St-Truiden.

C. Ellegoederen en Kleedingsstukken

I. Oost-Vlaanderen

Dinsdag Gent (oude kleeren), Somergem, Sotte- ghem (v), Zele. — Woensdag Deinze (v), Wijngaene. — Donderdag Steenhuyze-Wijngaenen. — Vrijdag Gent, Ledeberg, Temsche. — Zaterdag Gent (oude kleeren), Lebbeke (v), Nazareth. — Zondag Ledeberg.

II. West-Vlaanderen

Maandag Blankenberge Oostende (n). — Woensdag Meulebeke. — Donderdag Harelbeke (v), Oostende (n), Staden, Ternath (v). — Vrijdag Ardoye, Blanken- berg, Handzaeme. — Zaterdag Isegem, Oostende (n), Waregem (v). Zondag Waasten.

III. Antwerpen

Dinsdag Breendonck (v). — Donderdag Boom (v).

IV. Brabant

Dinsdag Galmaarde (n), Londerzeel (v). — Woens- dag en Zaterdag Diest.

Gent, Samenw. « Volksdrukkerij », Garenplaats, 9.

Uitgever E. Staummas.